

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: 68

ASIA: _____

Washingtonissa olevan lähetystön raportti n:o 1.

Min - Jutila

5/12 1945

Washingtoni SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ nro 450/32

Washingtoni SSA 7 P.NÄ Joulukuuta 1945

VIITTAUS: N

P.NÄ KUUTA 19 P.TTY nro

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Washingtonin-lähetystön raportit

N:o 1 ja 2.

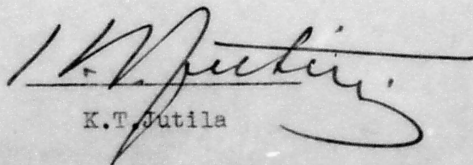
Oheisena lähetän Herra Ulkoasiainministerille raport-
tini N:ot 1 ja 2, joiden otsikkoina ovat

Valtakirjan jättö Presidentti Trumanille,

Käynnejä State Departementissa ja diplomaattisten
edustajien luona.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, suurimman
kunnioitukseni vakuutus.

L ä h e t t i l ä s :

K.T. Jutila

Washingtoni

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 1.

Washingtonissa 5 p:nä joulukuuta 1945

11 447 Sal
27/12-45

45

Asia: Valtakirjan jättö

Presidentti Trumanille.

5 C8

Marraskuun 21 päivänä 1945 järjestettiin minulle tilaisuus jättää valtakirjani Presidentti Trumanille.

Klo 10.15 aamulla saapui Valtiodepartementin erikoisavustaja ja protokollapäällikkö, ministeri George T. Summerlin Presidentin autolla asuntooni Statler-hotelliin noutamaan minua Valkoiseen Taloon.

Valtakirjanjättötilaisuus oli määrätty tapahtuvaksi klo 10.30 aamupäivällä. Määräajaksi saavuin Presidentin kansliassa, jonka ovea avatessani valokuvaajat näppäilivät muutamia kuvia. Kansliassa oli vastassa kansliapäällikkö. Riisuttuamme päällysvaatteenne ministeri Summerlin johdatti minut Presidentin työhuoneeseen. Presidentti nousi työpöytänsä ääressä olevalta istuimeltaan, jonka jälkeen esittely tapahtui. Presidentin tervetulon toivotus oli välitön ja ystävällinen. Hän pyysi meitä istumaan lähellä oleviin nojatuoleihin itsekin istuutuen tuoliinsa.

Lausuttuani muutamia kohteliaisuuksia vanhalle, herttaiselle esittelijälleni, ministeri Summerlinille, Presidentti kääntyi uudelleen puoleeni lausuen erityisen ilonsa sen johdosta, että entiset, hyvät diplomaattiset suhteet näin jälleen ovat

JAKELUOHJE:
tavallinen

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi .....ministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

palautuneet Yhdysvaltain ja Suomen välille. Hän antoi suurta tunnustusta maallemme ja kansallemme sekä ylisti myös Amerikan suomalaisia ehkeriksi, kunnan kansalaisiksi. Hän sanoi olevansa kiinnostunut Suomesta siinä määrin, että olisi jo käynytkin maassamme, ellei sota olisi sitä estänyt,

Tämän jälkeen jätin Presidentille osoitetussa kirjekuoressa valtakirjani (Credentials) ja puheeni (remarks). Viimemainitusta liitän oheen jäljennöksenä neljä kappaletta. Presidentti puolestaan ojensi minulle kirjeen, mikä sisälsi hänen vastauksensa puheeseeni. Liitän tästäkin mukaan neljä jäljennöstä.

Pyydän kiinnittämään erityistä huomiota siihen kohtaan Presidentin puheessa, jossa hän sanoo olevansa vakuutettu siitä, että Jumalan avulla kansojemme välinen yhteistoiminta, keskinäisen kunnioituksen ja ystävyysyden hengessä, tulee jälleen vahvistamaan niitä siteitä, jotka aikaisemmin ovat olleet kansojemme välillä. Puheensa lopussa hän lähettää tervehdyksensä Hänen Ylhäisyydelleen Suomen Presidentille ja hänen kauttaan Amerikan kansan tervehdyksen Suomen kansalle.

Vastaanotto kesti kymmenisen minuuttia, jonka jälkeen Presidentti ystävällisesti hymyillen ja kädestä pitäen hyvästeli meitä molempia.

Astuessamme ulos Valkoisesta Talosta odotti meitä joukko sanomalehtimiehiä, jotka eivät kuitenkaan tehneet mitään kysymyksiä, koska he tavanomaisesti saivat Presidentin kanslialta selostuksen sekä Presidentin että minun

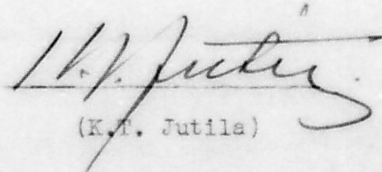

puheestani.

Senomalehtien uutiset tapuksesta ovat olleet suosiollisia, esimerkiksi New York Times otsikoi 22/11-45 "Finnish Envoy is Cordial. He and Truman Voice Mutual Respect of the two Peoples".

Ministeri Summerlin säättoi minut Presidentin autolla takaisin asuntooni ja täällä noudatetun tavan mukaan jäi luokseni keskustelemaan noin puolen tunnin ajaksi. Nyt samoin kuin esitellessään minut valtiosihtööri Byrnesille hän osoitti mitä suurinta suopeutta ja ystävällisyyttä.

L ä h e t t i l ä s :

(K. T. Jutila)

THE PRESIDENT'S REPLY
TO THE REMARKS OF THE
NEWLY APPOINTED MINISTER OF FINLAND
MR. KALLE TEODOR JUTILA
UPON THE OCCASION OF THE PRESENTATION OF HIS
LETTERS OF CREDENCE

Mr. Minister:

I am happy to receive from your hands the Letters by which His Excellency the President of Finland accredits you as Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary to the United States.

I am confident that, with God's help, the cooperation of our two peoples, in a spirit of mutual respect and friendship, will lead to a renewal and further strengthening of the ties which have in the past existed between them. It is especially gratifying to be able to extend to you, Mr. Minister, who are already well and favorably known to us through your previous sojourns in this country, my assurances of the sympathetic support of this Government

in the

- 2 -

in the discharge of your duties. I wish also to extend my greetings to His Excellency the President of Finland and through him the greetings of the American people to the people of Finland.

November 21, 1945.

Jalijennäs

Mr. President:

I have the honor to present to you herewith my credentials signed by the President of the Republic of Finland, Mannerheim, Marshal of Finland, in evidence of my appointment as Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary of the Republic of Finland to the United States of America.

The President of the Republic of Finland has delegated me to express to you, on this occasion, his most profound respects and warm esteem, and at the same time to convey his sincere and friendly greetings to you and to your great and noble people.

Old and strong are the ties that bind the people of Finland to the United States of America. Before the second World War, the political, commercial, and financial relations between our two nations were both close and friendly. We hope that the resumption of these relations will result in mutual benefit, but we venture to hope for more than that: we hope that the high moral spirit and the rich and splendid cultural achievements of America, by which the harmful prejudices of the old world have been overcome, will also benefit the spiritual and material life of our country. To achieve this purpose we hope for an even better co-operation than before and, in addition, closer personal contacts between individuals engaged in various fields of activity, for which I now see greater possibilities than ever before.

Mr. President! Personally, I have had the great good fortune and pleasure of acquainting myself in many ways with the high achievements of your country, and of experiencing the warm friendship and good will, prevailing here towards all those who whole-heartedly respect your lofty ideals and sincerely desire to gain a better knowledge of your great achievements in the various fields of human endeavor. Knowing and acknowledging this, I shall find it easy to perform my duties in your wonderful country, but because my mission to promote the happiness and welfare of my country under present circumstances may, at the same time,

put my strength and ability to a severe test, I venture to express as my fervent hope that you, Mr. President, will graciously lend a helping hand to smooth my way to this end.

Mr. President! Allow me, in conclusion, to assure you that all the people of Finland, most sincerely and with greater warmth of heart than ever before, wish to express their true friendship for the United States of America and their ardent hope for a close co-operation between our democratic nations. At the same time, permit me to hope that I may enjoy your good will, Mr. President, and that the Government and the people of the United States of America, will look with favor upon this renewed collaboration.

Herra Presidentti.

Minulla on kunnia esittää Teille Suomen Tasavallan Presidentin, Suomen Marsalkka Mannerheimin allekirjoittama valtakirja, jolla minut on nimitetty Suomen Tasavallan erikoislähettilääksi ja täysivaltaiseksi ministeriksi Amerikan Yhdysvaltoihin.

Suomen Tasavallan Presidentti on valtuuttanut minut tässä tilaisuudessa lausumaan suurimman kunnioituksensa ja lämpimän ystävyytensä osoituksen Teille sekä esiintuomaan vilpittömän ja ystävällisen tervehdyksensä Teille ja Teidän suurelle, jalolle kansallenne.

Suomen kansaa yhdistävät Yhdysvaltoihin vanhat ja vahvat siteet. Ennen toista maailmansotaa maittemme väliset poliittiset, kaupalliset ja finanssisuhteet olivat läheiset ja ystävälliset. Me toivomme, että näiden suhteiden uudelleen solmiminen tuottaisi molemmapuolista siunausta, mutta me toivomme vielä enemmän: me toivomme, että Amerikan korkea moreaalinen henki ja rikas, kukoistava sivistys, missä vanhan maailman haitalliset ennakkoluulot on sivuutettu, tulisi maani henkisen ja aineellisen viljelyksen hyväksi. Tämän saavuttamiseksi toivomme näillä aloilla entistä vilkkaampaa yhteistoimintaa sekä lisäksi eri aloilla toimivien henkilöiden persoonallista kosketusta, joille nyt näen avautuvan entistä suuremmat mahdollisuudet!

Herra Presidentti! Henkilökohtaisesti minulla on ollut suuri onni ja ilo useallakin eri tavalla tutustua Teidän maanne korkeisiin saavutuksiin sekä todeta se suuri ystävällisyys ja hyvä tahto, mikä täällä vallitsee kaikkia niitä kohtaan, jotka rehellisin mielin kunnioittavat yleviä aatteitanne ja vilpittömästi haluavat tutustua suuriin saavutuksiinne inhimillisen elämän eri aloilla. Tuntien ja tunnustan tämän on minun helppo toimia Teidän ihanassa maassanne, mutta koska tehtäväni maani onnen ja parhaan ajamiseksi nykyisissä oloissa asettaa voimani ja kykyni suurelle koetukselle, rohkenen lausua sen hartaan toivomuksen, että Te, Herra Presidentti, suvaitsite ojentaa auttavan kätenne ja tässä suhteessa tasaittaa tietäni.

Herra Presidentti: Sallikaa minun vielä lopuksi vakuuttaa, että koko Suomen kansa mitä vilpittömimmin tuntein ja lämpimämmin kuin koskaan ennen ilmituo vilpittömän ystävällisyytensä Amerikan Yhdysvalloille, sekä toivoo mitä parhainta yhteistyötä näiden kahden kansanvaltaisen maan välillä. Samalla rohkenen toivoa, että aira saisin nauttia Teidän hyvää tahtoanne, Herra Presidentti, sekä että Amerikan Yhdysvaltain hallitus ja kansa myönteisesti suhtautuisivat näin palautuneeseen yhteistyöhön.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: 68

ASIA:

Washingtonissa olevan lähetystön raportti n:o 2.

Min. Jutila

5/12 1945.

Washingtoni

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 2.

Washingtonissa 5 p:nä Joulukuuta 1945 11 447 Sal. 45

Asia: Käynnejä State Departementissa
ja diplomaattisten edustajien luona.

27/12-45

J Cd

Saavuttuani s/s "Stavangerfjordilla" New Yorkiin lokakuun 23 ja junalla Washingtoniin 25 päivänä pistäydyin seuraavana päivänä tapaamassa Ruotsin uutta lähettilästä Herman Erikssonia, joka viikko sitten oli jättänyt valtakirjansa Presidentti Trumanille runsaan kolmen viikon odotusajan jälkeen Washingtonissa. Samalla tutustuin eversti Eric de Laval'iin, joka Ruotsin lähetystön puolesta oli hoitanut Suomen asioita sinä aikana, jolloin diplomaattiset suhteet olivat rauenneina. Lokakuun 29 päivänä olin kutsuttu lounaalle ministeri Erikssonin luo. Tavattuani hänet useita kertoja aikaisemmin Ruotsissa Suomen Pankin ja Riksbankin kanssa käytyjen neuvottelujen yhteydessä ja oltuani hänen kanssaan yhteistoiminnassa hänen ollessaan Ruotsin Spritcentralenin johtajana, syntyi välillämme heti luottamuksellinen keskustelu päivän asioista. Kiitin häntä samoin kuin eversti de Laval'iakin siitä, että he olivat vaivautuneet hoitamaan asioitamme täällä lähetystömme poissaollessa.

Sanotunlainen asiainhoito jatkui, kunnes 3 päivänä marraskuuta sain tilaisuuden tulla esitellyksi valtiosikreeri James Byrnes'ille. Tällöin State Departementin erikoisavustaja,

JAKELUOHJE:
tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi .....ministeriölle.

Ei ulkomaadestuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaadestuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

protokollapäällikkö George T. Summerlin johdatti minut klo. 10.10 State Departementiin ja toimitti esittelyn, (kts. sähköni N:o 9, 3.11.45). Vastausotto oli ystävällinen. Byrnes tiedusteli erityisesti Suomen poliittista ja taloudellista asemaamme. Sainon sekä sisä- että ulkopoliittisen tilanteen stabilisoituneen: sisäpoliittisen vakautunut vapaiden vaalien jälkeen samalla kuin suhteet Neuvostoliittoon kehittyneet suotuisaan suuntaan. Mainitsin, että puolestamme voimiamme mukaan pyrimme sellaiseen kansainväliseen yhteistyöhön, mikä takaa oikeudenmukaisen rauhan. Mitä taloudelliseen tilanteeseen tulee, huomautin, että maamme kuuden sotavuoden jälkeen on suuresti köyhtynyt, Alueenetykset ja suoritettava sotakorveus raskaasti painavat kuitenkin taloudellista elämäämme, mutta itse sen perusteet ovat terveet. Monenlaista puutetta on olemassa, mutta toivomme, että vähitellen lisääntyvä vienti ja mahdollinen luotonsaanti ulkomailta tulevat piankin elvyttämään tuotiamme. Erittäin iloisia olemme siitä, että tällä hetkellä Suomesta on Yhdysvalloissa erityinen kauppa- ja finanssivaltuuskunta, joka tarkemmin tulee esittämään ne taloudelliset mahdollisuudet, jotka meillä on lisääntyvässä viennissä ja toisaalta tuottaviin taloudellisiin sijoituksiin sekä muutenkin selostamaan mahdollisuuksiamme ja puutteitamme. Byrnes lausui lopuksi ilonsa sen johdosta, että vanhat, hyvät suhteet Yhdysvaltojen ja Suomen välillä jälleen ovat uudistetut, sekä toivotti menestyksellistä ja luottamuksellista yhteistyötä. Palattuani käynniltäni odotti minua ministeri Summerlinin huoneessa paitsi eversti de Laval myös Yhdysvaltain Suomeen asken nimitetty lähetti Maxweli Hamilton, joka edellisenä päivänä Washingtoniin saapuneena oli jo soittanut minulle. Sain häneltä kutsun seu-

rseavaksi sunnuntaiksi jalkapallokilpailuihin, joihin hän myös oli kutsunut State Departementin Pohjois-Euroopan asiain osastopäällikön Mr. Hugh S. Cumming'in.

Mr. Summerlin ilmoitti ennen lähtöäni, että käyntini jälkeen valtiosihtööri Byrnesin luona voisin tosiasiallisesti ottaa Suomen lähetystön haltuuni, mikä tapahtuikin vielä samana päivänä, (sähkeeni N:o 10, 3.11.45). Tällöin eversti de Leval Ruotsin lähetystön ja allekirjoittanut Suomen lähetystön puolesta allekirjoittivat esianomaisen luovutuspyötkirjan, joka on lentopostitse toimitettu Ministeriölle.

Mr. Cumming'iin sain tilaisuuden epävirallisesti tutustua edellä mainituissa jalkapallokilpailuissa, joiden päätyttyä vein autossani hänet roudineen sekä ministeri Hamiltonin ensimmäintun kotiin, johon olin kutsuttu vierailulle. Sain siten erinomaisen tilaisuuden heti tutustua siihen State Departementin virkamieheen, jonka kanssa eniten joudun viralliseen kosketukseen. Mr. Cumming sanoi tekevänsä kaikkensa helpottaakseen työskentelyäni täällä vanhojen hyvien suhteiden solmimiseksi. Näin saamastani onnellisesta tilaisuudesta ja suopeasta kohtelusta saan erityisesti kiittää ministeri Hamiltonia, joka on Mr. Cummingin vanhoja perhetuttavia.

- Marraskuun 9 päivänä minulla oli Mr. Cummingin luona neuvottelu, joka koski lähetystön hellussa olevien puolustusministeriön jäätyneiden varojen vapauttamista. Koska Presidentti Truman ei vielä ollut ollut tilaisuudessa vastanottamaan allekirjoittanutta jättääkseni hänelle valtakirjani, ja kun katsottiin juriidiselta kannalta välttämättömäksi, että joko täysin valtuutettu ministeri tai asianshoitaja voisi käyttää sanottuja varoja, joille lisenssi myönnetty, esitti Mr. Cumming, että siksi kunnes olisin valtakirjani esittänyt,

lähetyksen neuvos S. von Numers, joka juuri oli saapunut, määrättäisiin väliaikaiseksi asianshoitajaksi ja samalla sanottuun tilin käyttäjäksi. Mr. Cumming huomautti, että he siihen nähden, että ministeri Hamilton ei heti voinut palata Suomeen, olivat asettaneet Mr. Hulley'n asianshoitajaksi Helsingin-lähetystöön, joten tässä oli analoginen tapaus. Esitin asian sähkössä N:o 14, 9.11.45, jonka mukaisesti asia sittemmin järjestyikin.

Johtuen monien ja tärkeiden sisä- ja ulkopoliittisten asiain hoidosta - mainittakoon vain laivastopäivät, palkka- ja hintaliikkeiden aiheuttamat neuvottelut, asevelvollisuuslain valmistelu, n.s. Potomac-konferenssi, Kauko-Idän, Palestiinan ja Irakin kysymykset - saattoi Presidentti Truman ottaa minut vastaan vasta 21 päivänä marraskuuta, siis melkein kuukauden kuluttua saapumisestani, (kts. sähköni N:o 39, 21.11.45). Valtakirjani jätöstä Presidentti Trumanille olen yksityiskohtaisesti tehnyt selkoa tämpänpäiväisessä raportissani N:o 1.

Marraskuun 26 päivänä tein tutustumiskäynnin Pohjois-Euroopan asiain osaston v.t. päällikön Mr. J.H. Morgan'in luona, joka Mr. Cummingin ollessa lomalla hoitaa osastoa. Tällöin mainitsin, että lähetystössämme, jossa konsulaarisia asioita hoitaa tällä hetkellä lähetystösihteerin viran ohessa lähetystösihteeriksi Olavi Munkki, on kovin paljon kasaantunut konsulaarisia asioita sinä aikana, jolloin lähetystö on ollut suljettuna, ja uusia tulvi joka päivä. Ilmoitin myöskin monelta taholta Yhdysvalloista tiedustellun, milloin Suomen konsulaariedustus Yhdysvalloissa uudelleen järjestetään. Esitin

näin ollen pitäväni tarpeellisena, että lähiaikoina otettaisiin esille kysymys konsulaariedustuksen uudelleen järjestämisestä kaikessa laajuudessaan, m.m. pääkonsuliviraston perustaminen New Yorkiin, missä se ennenkin oli sijainnut. Mr. Morgan lausui mielipiteenään, ettei State Departmentin taholta ole mitään estettä Suomen konsulaarisuhteiden uudelleen järjestämiseksi U.S.A:ssa, kunhan vain - kuten hän liiaisi - saadaan "sopivia miehiä". Tiedustelin tällöin, voiko asian käsitellä siten, ettei ainoastaan vakinaisia konsulivirkailijoita, jotka tulevat pääkonsulivirastoon, vaan myöskin kunniakonsulit olisi nimitettävä uudelleen. Mr. Morgan katsoi tämän tarkoituksenmukaiseksi. Selitin yhtyväni hänen kantaansa. Tässä yhteydessä lienee syytä tuoda esille, että pyyntöömme lähetystösihteerin Munkin tunnustamiseksi väliaikaiseksi konsuliksi on State Department vastannut myönteisesti, kuten sähkössäni N:o 74, 1.12.45, olen Ministeriölle ilmoittanut.

Näin ollen saan todeta, että konsulaariedustuksemme uudelleen järjestämiseen Yhdysvalloissa, jota puolestani pidän kiireellisenä, ei Yhdysvaltain viranomaisten taholta ole mitään estettä, joten asiain edelleen kehittäminen jää Suomen viranomaisten tehtäväksi.

x x
x

Käytyäni New Yorkissa Sibelius-juhlakonsertissa ja neuvottelemassa eräiden sikäläisten henkilöiden kanssa 21-23 päivinä marraskuuta, sekä hoidettuani eräitä kiireellisiä asioita seuraavan viikon alussa - m.m. viralliset ilmoitukset eri ambassaadeihin ja lähetystöihin valtakirjani jättämisestä Presidentti Trumanille - aloin kohteliaisuuskäynnit eri

maiden ambassadeissa ja lähetystöissä.

Diplomaattikunnan vanhimpana, doyen'inä, on Brasilian ambassadööri Mr. Carlos Martins, jonka luona kävin marraskuun 29 päivänä. Lausuin suuren ilonni saada tutustua häneen, jonka maan jokainen suomalainen, brasilialaisen kahvin ystävä, tuntee. Mainitsin kauppavaltuuskunnastamme, joka tällä hetkellä on Brasiliassa käyden neuvotteluja, joille odotamme tuloksellista päätöstä. Keskustelumme kesti noin 15 minuuttia. Lähettiläs oli erittäin ystävällinen kehoittaen minua arkailematta kääntymään hänen puoleensa, milloin vain tarvitsisin hänen palveluksiaan, koska maamme aina ovat olleet ystävällisissä suhteissa.

Joulukuun 1 päivänä kävin Tanskan ministerin Henrik de Kauffmann'in luona, joka verraten hiljan oli palannut lomaltaan Tanskasta. Keskustellessamme kansainvälisestä tilanteesta hän oli siihen nähden hieman pessimisti. Hänen mielestään suurvaltojen, eritoten Neuvostoliiton ja Amerikan, välillä oli niin paljon ristiriitaisuuksia, että niitä on vaikea ainakaan heti tasoittaa. Selostin hänelle maamme politiikka ja taloudellista nykytilannetta hänen niitä minulta tiedusteltuaan. Samalla mainitsin, että Suomi tuntee suurta kiitollisuutta Tanskaa kohtaan kaikesta siitä avusta, mitä se on vaikeina aikoina saanut. Tanska on ollut Suomen vilpittömän ystävä. Tämän jokainen suomalainen tuntee. Ministeri Kauffmann mainitsi, että Suomella on odottamattoman runsaasti goodwill'ia Yhdysvalloissa. Sen hän on kaikkialla todennut. Hän kertoi, että Tanskalle on Yhdysvalloissa noin 40 laivaa, joiden takaisinsaamiseksi heillä on par'aikaa neuvotteluja, ja että heillä on erikoisexpertejä laiva-asoiden hoitamista

varten. Kuultuaan että Suomestakin on tullut laivanomistajia neuvottelemaan Yhdysvalloissa olevien laivojen vapauttamiseksi, tarjosi hän apuaan tässä suhteessa, mistä olenkin ilmoittanut meikäläisille laivanomistajille. - Tanskan lähetystössä tapasin myöskin Tanskan maatalousattachéan, Mr. Sören Sörense'in, jonka ennestään tunnen. Hän tarjosi ystävällisesti apuaan maatalouskysymysten selvittelyssä. Lupasin saattaa hänet yhteyteen maisteri Lehtisen kanssa.

Norjan ambassadörin Wilhelm Munthe de Morgenstierne'n luona kävin joulukuun 3 päivänä. Hän oli juuri palannut Norjasta. Kosketellessamme kansainvälisiä kysymyksiä hän piti erittäin tärkeänä Presidentti Trumanin tiedonantaa suurvaltain, erittäinkin Yhdysvaltain ja Neuvostoliiton, yhteistyön välttämättömyyttä Yhtyneitten Kansakuntien (U.N.O:n) puitteissa maailmanrauhan vakauttamiseksi. Katsoi, että tämä on onnellinen kehitys pienten maiden edun kannalta. Keskustelimme laajasti sekä Norjan että Suomen taloudellisesta ja poliittisesta tilanteesta. Ilmoitti aikaisemmin olleensa paljon yhteistyössä ministeri Procopén kanssa, ei kuitenkaan sen jälkeen kun Suomi joutui viimeiseen sotaansa Neuvostoliittoa vastaan. Kun tiedustelin, minkälainen mieliala tällä hetkellä oli Norjassa suomalaisia kohtaan, ilmoitti hän, että näiden onnettomien olosuhteiden jälkeen Norja on jälleen halukas yhteistyöhön Suomen kanssa. Alleviivasin tällöin sitä pitkäaikaista hedelmällistä yhteistyötä, mikä Pohjoismaissa aikaisemmin oli vallalla ja jossa Norjakin oli sydäimestään mukana. Hän kertoi, että aikaisemmin Pohjoismaiden ministerit täällä usein kokoontuivat yhteisille päivällisille vaihtamaan mielipiteitään päivän kysymyksistä.

Sain ministeri Morgenstierneasta edullisemmän vaikutuk-

sen kuin mitä hänestä erinäisiltä tahoilta olin kuullut. Pidän häntä tyyppillisinä norjalaisena, jonka kanssa katson hyvinkin tulevani toimeen.

Islannin ministeriä Thor Thors'ia en, hänen matkoilla ollessaan, ole vielä voinut tavata. Mainittakoon vielä, että kaikki Pohjoismaiden ministerit aloittivat keskustelun omalla kielellään, jolloin luonnollisestikin käytin ruotsia.

Joulukuun 3 päivänä kävin myös tapaamassa Neuvostoliiton asialinnoitajaa ministeri Nikolai V. Novikov'ia, joka huhtikuun 23 päivästä 1945 on ollut Neuvostoliiton ambassadin v.t. päällikkönä ambassaadööri Andrei Gromyko'n ollessa milloin Lontoossa milloin Moskovassa pääasiassa valmistelemassa asioita tulevan kansainliittöjärjestön kokouksia varten. Niinpä Gromyko tällä hetkellä toimii U.N.O:n valmistavassa komiteassa, joka valmistelee kysymyksiä m.m. tammikuun 2 päivänä 1946 Lontoossa pidettävää kokousta varten. Tällöin muodostetaan lopullisesti yhtenäisten kansakuntien toimintaelimet ja valitaan toimihenkilöt. Ministeri Novikov tiedusteli heti alkuun, puhunko venäjää, jolloin mainitsin sitä kahdeksan vuotta koulussa lukeneeni ja vähän senkin jälkeen harrastaneeni, mutta että olen jonkun verran sen unohtanut. Ministeri N. puolestaan kertoi, että hän oli lapsena Pietarissa asunut suomalaisten perheiden naapurudessa ja oppinut tällöin jonkun verran suomea, minkä hänkin kuitenkin osaksi sanoi jo unohtaneensa. Lisäsi: "Kielitseito on aina hyvä, vieläpä on tärkeätä osata vihollisen kieltäkin". Ilmoitin olevani samaa mieltä. Kuultuaan että olen ollut Suomen Pankin johtokunnan jäsenenä, tiedusteli hän, millä tavalla pankkitoimi Suomessa on järjestetty. Se-
lostin hänelle sitä samoinkuin talouselämämme rakennetta yleensä

säkin ja valtion yritteliäisyyden (sosialisoidun sektorin) osuutta siinä. Keskustelimme laajalti Suomen ja Neuvostoliiton välisistä suhteista, jotka ovat milloin olleet hyvät milloin huonot. Sanoin, että käytyämme onnettomat sodan, jossa kuitenkin olemme oppineet tuntemaan toisemme ja kunnioittamaan toistamme, pyrimme vilpittömästi luottamuksellisiin suhteisiin Neuvostoliiton kanssa. Ministeri Novikov puolestaan valitti sitä, että Neuvostoliitto niin kauan oli sulkeutunut muilta, mikä oli omiaan herättämään epäluuloja Neuvostoliittoa kohtaan. Nyt tilanne on muuttumassa. Puolesteni valitin myös samaa, koska olin itsekin monella tavalla yrittänyt saada tietoja Neuvostoliiton todellisista oloista jo monen vuoden aikana, sen kuitenkin osoittautuessa vaikeaksi. Lausuin toivovani, että keskinäinen kanssakäyminen tässä suhteessa toisi uusia mahdollisuuksia. Ministeri Novikov huomautti myöskin, kun tuli kysymys Suomen ja Neuvostoliiton välisistä ristiriidoista, että eräänä tällaisena on ollut Karjalan kysymys. Tällöin lausuin hartaan toivomukseni olevan, että -olipa kysymys mistä Karjalasta tuhansa - "jokainen saisi asua kotonaan", jolloin ministeri Novikov lausui: "Eiköhän sekin ole mahdollista". - Keskustelumme, joka kävi ystävällisessä hengessä, kesti yli puoli tuntia.

Joulukuun 4 päivänä pistäydyin Kuuban ambassadissa. Tällöin ambassadööri, tohtori Guillermo Belt oli kuitenkin matkoilla, joten asainhoitaja, ministeri José T. Baron otti minut vastaan. Mainitsin tehneeni tämän käynnin erikoisesti sen takia, että Suomen Washingtonin-lähettiläs tavallisesti on myös akkreditoitu Kuubaan, mikä ellekirjoittaneeseen nähden ei kuitenkaan ole tapahtunut.

Asia lienee Ministeriön taholta syytä ottaa harkit-

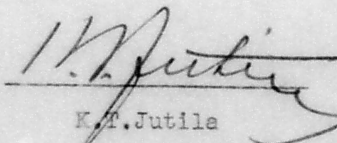
tavaksi ja selvittää, onko entinen Yhdysvaltain ministeri edelleen akkreditoituna Kuubaan vai onko hän tästäkin vapautettu.

Keskustelumme koski ensi sijassa Kuuban pääasiallisia tuotteita sokeria ja tupakkaa, jotka olisivat arvokkaita tuontitavaroita myös Suomelle. Pyysin lähettää kunnioittavat terveiseni herra ambassadörille, jota pyrin tapaamaan heti kun hän on palannut matkoiltansa.

Joulukuun 5 päivänä kävin tapaamassa Ranskan ambassadöriä Henry Bonnet'a Ranskan lähetystössä, joka on miltei vastapäätä Suomen lähetystä Wyoming Avenuelle. Vastaanotto oli erittäin ystävällinen. Keskustelimme yli puolisen tuntia, ensin yleispoliittisesta tilanteesta maailmassa, jonka kehittymiseen nähdessä ambassadöri Bonnet oli optimisti. Viitaten tällöin sekä Presidentti Trumanin tiedonantoon, että myöskin Lontoosta saamaansa informaatioon hän sanoi, että verraten lyhyen ajan sisään suurvallat ryhtyvät tiiviiseen yhteistyöhön. Tällä hetkellä työskennellään kuumeisesti asioiden valmistelemiseksi U.N.O:n kokoukseen Lontoossa. Mainitsi, että tästä syystä sellaisten kysymysten kuin rauhan tekeminen Italian, Romanian ja Suomen kanssa voi lykkäytyä jonkun verran tuonneemmaksi, ainakin yli sanotun kokouksen. Keskustelimme laajaasti Ranskan taloudellisesta tilanteesta ja jälleerakennustyöstä. Ranskassa hänen mukaansa tällä hetkellä suurkaupunkien ravitsemiskysymys verraten valkea, samoin on puutetta vaa- ja jalkinetarvikkeista. Ranska sai kuitenkin edellisenä päivänä - kuten hän edelleen kertoi - 550 miljoonan dollarin lainan Yhdysvalloista Export-Import Bankista. Tätä vastaan on jo kuitenkin saatu huomattava määrä tavaroita. Jälleerakennustyö voi kaikenlaisten tarvikeaineiden

puutteessa alkaa Ranskassa käytännöllisesti vasta ensi kesänä. Liikenneolot on saatu kuitenkin jo sen verran parannetuiksi, että pääsee "länneestä itään ja pohjoisesta etelään". Ambassadeuri Bonnet sanoi, että Suomi on aina ollut Ranskan sydämellä. Lausui toivovansa, että usein vaihtaisimme mieliteitämme, varsinkin, kun lähetystämme ovat niin lähekkäin. Sanoin puolestani, että Suomelle on aina ollut mitä miellyttävimmät kauppa- ja kulttuurisuhteet Ranskan kanssa, m.m. Alkoholiliikkeen hallintoneuvoston entisenä puheenjohtajana voin tämän vakuuttaa. Hyvästellessämme lausuin: "Koko Suomen kansa ihailee Ranskaa".

L ä h e t t i l ä s :

K. T. Jutila